

دستیابی قشم به اقتصاد پایدار از مسیر توسعه صنعتی، نفت و انرژی و گردشگری

ایران

سالنامه
۱۳۹۸

است. یکی از عمده ترین مسایل این منطقه، بحث اشتغال و درآمدزایی برای جامعه محلی بود. سیاست گذاری ما برای تحقق این هدف برپایه توانمندی های جزیره برنامه ریزی شد. نفت و انرژی، گردشگری، شیلات و کشتی سازی صنایع مهم و قابل اتکا در این منطقه است. در حال حاضر ۲ هزار هکتار زمین به حوزه پرورش میگو در غرب جزیره اختصاص داده شده که بخش بزرگی از این فعالان بومی هستند.

وی می افزاید: در صنعت گردشگری نیز سعی کردیم روستاها را با راه اندازی کاشانه های مهمان از منفعت حضور گردشگران بهره مند کنیم. در این مدت بیش از ۲۰ اسکله گردشگری راه اندازی شد که در کنار فعال سازی غرفه های صنایع دستی جوانان بسیاری را شاغل کرد. هدف ما از توسعه متوازن توجه به معنای فیزیکی، جغرافیایی و نوع فعالیت در جزیره است. به همین دلیل تمامی طرح های پیشنهادی و جامع قشم مورد بررسی قرار گرفت تا ظرفیت های قشم در زمینه های مختلف مانند نفت، گاز، پتروشیمی و انرژی، گردشگری، تجارت، صنعت امکان سنجی شده و بررسی شود. بنابراین سعی کردیم در همه زمینه ها به توسعه منطقه بپردازیم. با توجه به داشتن ۲۷۰ کیلومتر مرز آبی در جزیره، اقتصاد دریامحور موضوع دیگری بود که به نظر می رسید قابلیت درآمدزایی برای منطقه را داشته باشد. توسعه شیلات با کمک تکنولوژی روز و صنعتی کردن تولید که ریشه در صیادی و شغل اصلی مردم جزیره دارد، یکی از بهترین گزینه ها برای توسعه منطقه تمرکز بر صنعت شیلات و نجیره ارزش آن بود. پرورش ماهی در قفس نیز به منظور افزایش تولیدات صادرات محور در جزیره رو به رشد است.

مومنی با اشاره به توان قشم در حوزه انرژی ادامه می دهد: برای توسعه در حوزه انرژی، دو مشکل جدی زیرساخت ها و تأمین خوراک مطرح است. حدود ۵۰ میلیون متر مکعب گاز از سوی وزارت نفت برای تأمین خوراک ۵ واحد پتروشیمی مجوز داریم. در بخش زیرساخت ها هم در حال توسعه راه ها، بنادر و فرودگاه هستیم.

این مقام عالی بر پیوند بین صنایع مختلف جزیره تأکید کرده و می گوید: ایجاد یک حلقه واسطه و زبان مشترک بین صنایع مختلف می تواند برند جدیدی برای جزیره در حوزه گردشگری خلق کند. به عنوان مثال تخصیص یک یا دو حوضچه پرورش میگو به بازدید و استفاده

بعد از گذشت بیش از دودهم از تولد منطقه آزاد قشم، چند سالی است که این جزیره با شتابی فزاینده وارد ریل توسعه و رونق اقتصادی شده است. جزیره ای با ظرفیت های غنی و بکر در حوزه های طبیعی و تاریخی، که توانسته با تکیه بر این داشته ها در حوزه گردشگری گوی سبقت را از شهر های بنام کشور در این صنعت بر باید و به سمت تبدیل شدن به یک جزیره گردشگری بین المللی برود. با توجه به مزیت هایی که در سال های اخیر و با سیاست های در پیش گرفته شده توسط سازمان منطقه آزاد قشم کشف و به منصه ظهور رسیده، این منطقه شاهد توسعه همه جانبه در صنایع مختلف، عمران و آبادانی و پرورش سرمایه های انسانی بوده است.

در کنار موقعیت های ارزشمند حوزه گردشگری قشم، نمی توان ظرفیت های صنعتی این منطقه را نادیده گرفت. وجود ذخایر عظیم نفت و گاز در این منطقه و ۱۷ مخزن نفتی و گازی در اطراف جزیره قشم (اعم از محدوده خشکی و دریایی) به همراه موقعیت برجسته جزیره در صنایع شیلاتی، فرصتی مغتنم برای حضور سرمایه گذاران داخلی و خارجی فراهم کرده است. شاید یکی از مهم ترین دلایل موفقیت های جزیره قشم در چند سال اخیر را بتوان به ثبات مدیریتی حاکم بر این منطقه آزاد نسبت داد. مدیریتی که نه تنها منطقه آزاد قشم که تمامی جزیره را پد رانه حمایت می کند. حمید رضا مومنی، نزدیک به ۵ سال است که در سمت ریاست هیأت مدیره و مدیر عامل سازمان منطقه آزاد قشم مشغول خدمت به مردم جزیره و گردشگرانی است که به همت او گردشگری و طبیعت گردی قشم را شناخته و از آن بهره مند شده اند.

■ تحقق اقتصاد پایدار و متوازن در منطقه آزاد قشم

رییس هیأت مدیره و مدیر عامل سازمان منطقه آزاد قشم در روز هایی که به پایان پنجمین سال از دوره مدیریتش در این منطقه آزاد نزدیک می شود، با اشاره به تلاش هایش برای تحقق توسعه متوازن قشم می گوید: در نخستین روز حضورم در این سمت، قولی به مردم قشم داده بودم مبنی بر این که تمام تلاشم را برای تحقق توسعه متوازن در قشم به کار بگیرم. در این پنج سال تلاش کردیم و به اذعان مردم غرب جزیره، این هدف نه به معنای واقعی، ولی در حد توان ما محقق شده

گردشگران یک جذابیت ویژه ایجاد می کند یا کسب اطلاعاتی در مورد حوزه پتروشیمی علاوه بر ایجاد جذابیت، به پرورش ذهن کودکان و نوجوانان به عنوان نسل آینده این جامعه برای ورود به بازار کار و آشنایی با درجه اهمیت هر شغلی کمک می کند. استفاده از تکنولوژی و دانش روز در تمامی صنایع فعال جزیره به ویژه صنعت شیلات هم با هدف ساخت برند خاص جزیره است. مومنی با اشاره به فرامین مقام معظم رهبری در رسیدن به خود کفایی و رونق تولید اضافه می کند: اینجا یک منطقه آزاد است و به همین واسطه از معافیت گمرکی و مالیاتی برخوردار است. بنابراین بهترین مکان برای سرمایه گذاران علاقمند به تولید است تا به راحتی تجهیزات و مواد اولیه خود را با کمترین هزینه وارد کرده و به کار تولید بپردازند. در حال حاضر بیش از ۲۰۰ شرکت صنعتی فعال داریم که ۵ واحد در تولید لوازم آرایشی - بهداشتی فعالاند و ۶ واحد تولید پوشاک نیز داریم که علاوه بر تأمین بخشی از پوشاک جزیره، به سرزمین اصلی و کشورهای همسایه نیز صادرات دارند.

■ **مهاجرت معکوس روستاهای قشم محصول تدوین سیاست های صحیح**
مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم، تأثیرگذاری ثبات مدیریت در حل مشکلات منطقه را موثر دانسته و می گوید: یکی از مسائل کلیدی حوزه مدیریت است، قبل از حضور من در قشم سه مدیرعامل در ۱۸ ماه عوض شدند یعنی به صورت میانگین هر ۶ ماه یک نفر ماه؛ یک فرد هر چقدر هم متخصص و مدیر و مدبر باشد در این مدت کوتاه نمی تواند منشا اثر شود. منطقه آزاد قشم ۲۴ ساله شده بود که مدیرعاملی آن به من محول شد. منطقه ای که نه طرح جامعی داشت و نه آمایش سرزمینی در آن صورت گرفته بود. حضور ۵ ساله من در این جایگاه فرصتی مناسب برای سیاست گذاری و تلاش برای حرکت به سمت تحقق آن بود که خدا را شاکرم که تا حدودی به موفقیت رسیده ایم. به نظر می رسد ثبات مدیریت نه برای منطقه آزاد، بلکه برای هر جایی ضروری است، چراکه اتلاف منابع وقت نمی شود، مسیر دچار تغییر نمی شود و پاسخگویی معنی پیدا می کند.

وی می افزاید: شاهد این موفقیت، مهاجرت معکوس در روستاهای ماست. ما با شعار "هر خانواده یک شاغل" تلاش کردیم با کمک به جوامع روستایی و آموزش های لازم، صنایع دستی را احیا کرده و با معرفی ظرفیت های هر روستا کاری کنیم که گردشگران به صورت متوازن در تمامی سطح جزیره تردد کنند و جامعه محلی در سراسر جزیره از حضور آن ها منتفع شود. اکنون نزدیک ۷۸ کاشانه مهمان در جزیره وجود دارد و حداقل ۱۵ کاشانه دیگر در دست ساخت است. نرم جهانی اشتغال در مناطق آزاد ۳ درصد است، اما در قشم ما نزدیک به ۵ درصد رکورد داریم. مومنی به تحولات ایجاد شده در بخش صنعت ساختمان اشاره کرده

و عنوان می دارد: صنعت ساختمان به عنوان یک محور توسعه برای ما ۳۵۰ شغل غیرمستقیم ایجاد می کند. که به عنوان یک محور توسعه باید به آن جدی پرداخته شود. همین بحث در شیلات ما هم وجود دارد که با اشتغال بالایی در جزیره همراه بوده است. راه اندازی زنجیره ارزش با ساخت کارخانه خوراک دام و طیور، پرورش بچه ماهی و لارو میگو از جمله مشاغل ایجاد شده در این حوزه است که با ساخت شهرک شیلاتی تکمیل می شود.

■ **۱۵ هزار اشتغال در سال آینده در منطقه آزاد قشم ایجاد می شود**
این مقام عالی اذعان دارد که در سال گذشته با وجود این که کل استان هرمزگان ۱۴ هزار شغل ایجاد کرده، قشم به تنهایی توانسته ۱۲ هزار و ۵۰۰ شغل ایجاد کند. وی از برنامه ریزی برای سال آینده می گوید: امسال برای ۱۵ هزار شغل برنامه ریزی کردیم. قشم ظرفیت دارد تا مشکل اشتغال استان های هرمزگان، کرمان و یزد را حل کند.

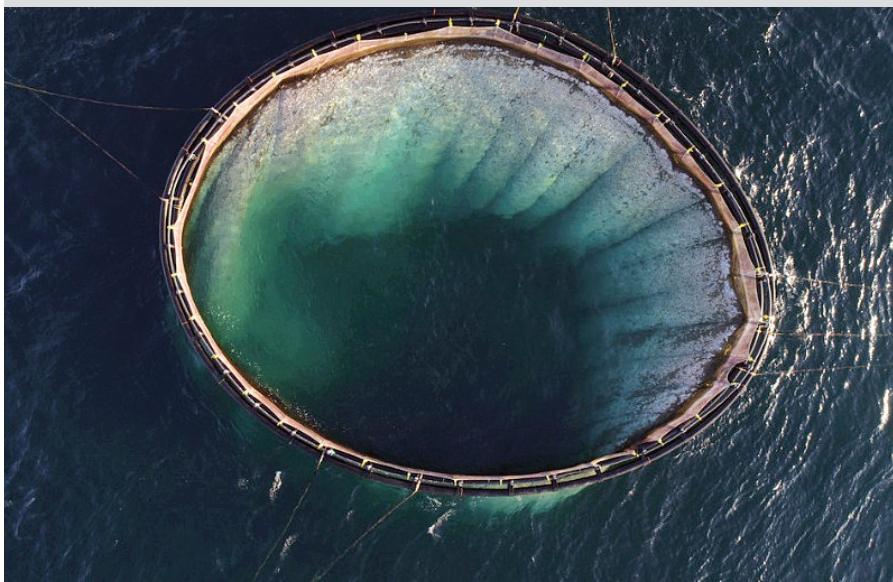
مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم همچنین از موفقیت در دریافت کارت سبز برای ژئوپارک قشم به عنوان یکی از دستاوردهای خوب این دوران یاد می کند و اضافه می کند: ورود ژئوپارک جهانی قشم به سیستم ژئوپارک های جهانی، موجی از گردشگران خارجی برای ما به همراه داشت که خود به تنهایی در ایجاد اشتغال برای بخش گسترده ای از مردم جزیره و حتی مردم کشور نقش ارزنده ای داشت. از قبیل دریافت این کارت سبز و ورود به جمع ژئوسایت های سازمان جهانی یونسکو، تقریباً می شود گفت دفاتر مسافرتی و هواپیمایی سراسر کشور بهره مند شدند، علاوه بر ایجاد مشاغل بسیاری از جمله راهنمایان گردشگری، مترجم و... که برای جامعه محلی محقق شد.

مومنی از صنایع نفت، گاز و پتروشیمی به عنوان یکی از برنامه های اشتغالزا یاد می کند و ادامه می دهد: ساخت ۵ واحد پتروشیمی، ۱۰۰ میلیون بشکه ذخیره سازی و بانکرینگ که فقط بخش اخیر یک اقتصاد حدود ۳۰ میلیارد دلاری در اطراف ما شکل می دهد. راه اندازی نخستین پالایشگاه ۳۵ هزار بشکه ای در خرداد ماه ظرفیت دیگری است و بر همه اینها نیروگاهی با ظرفیت تولید ۵۰۰ مگاوات برق و ۱۰۰ هزار مترمکعب آب را نیز اضافه کنید. راه اندازی اسکله نفتی حرا که در مرحله نهایی شمع کوبی به سر می برد، یک پست اسکله با ظرفیت ۷۰ هزار تن و یک پست ۳۵ هزار تن بخش های دیگری از دستاوردهای سال های اخیر ماست. در حال حاضر پاسارگاد سه پروژه دارد یعنی اسکله، پالایشگاه و نیروگاه یک نیروگاه دیگر پانصد مگاواتی داریم که متعلق به بخش خصوصی و مجموعه غدیر است، فکر کنم انشاالله تا اواسط سال آینده این هم به بهره برداری برسد که ما دیگر صادرکننده برق می شویم در حالی که اکنون واردکننده هستیم.

وی از حضور شرکت چینی دراگون برای فعالیت در حوزه پتروشیمی خبر می دهد و می گوید: یک بخش از زمین این شرکت برای تولید ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن محصول پتروشیمی تحویل شده که بعد از ژانویه عملیات خاکی آن شروع شده است. سرمایه گذاری ۱۰۵ میلیون تنی بانک ملی با یک و هشت دهم میلیارد دلار سرمایه گذاری فضای دیگری برای توسعه مشاغل و اشتغالزایی در این منطقه است.

■ **۷۰ پروژه در دست اجرا در منطقه آزاد قشم**
مومنی پروژه های در دست اجرای این منطقه را در دو بخش خصوصی و سازمانی تعریف کرده و ادامه می دهد: ۳۸ هزار میلیارد تومان پروژه در دست اقدام داریم که ۲۰ هزار میلیارد تومان این پروژه ها عمرانی است؛ در این پروژه ها بخش های حاکمیتی و زیرساختی مختص ما است، یعنی جاده، بندر، اسکله، فرودگاه، راه و... سهم ما در این اقدامات ۳ درصد است. حدود ۷۰ پروژه در حال انجام است. پروژه های عمرانی ما که تا پایان سال به بهره برداری می رسد، شامل چند بزرگراه، تکنیکال بلاک و برج مراقبت فرودگاه، بندر بهمن و اسکله RoRo آن می باشد. برای سال آینده هم پروژه هایی تعریف کرده ایم. همچنین در همین حوزه عمرانی، ۱۶ پروژه تعریف شده که ۲ هزار ۴۰۰ میلیارد تومان اعتبار لازم دارد و به مناقصه گذاشته شده است. این اقدام یک کار ملی است، هم به

در سال گذشته با وجود این که کل استان هرمزگان ۱۴ هزار شغل ایجاد کرده، قشم به تنهایی توانسته ۱۲ هزار و ۵۰۰ شغل ایجاد کند. امسال برای ۱۵ هزار شغل برنامه ریزی کردیم. قشم ظرفیت دارد تا مشکل اشتغال استان های هرمزگان، کرمان و یزد را حل کند

بانگاهی به ۵ سال گذشته می بینیم که به نسبت آن چیزی که در کشور اتفاق می افتد، در قشم خوب کار شده است و حالا شاهد تحقق توسعه متوازن هستیم. در حوزه اشتغال، کمک به اقتصاد کشور، تهیه طرح جامع، همه این ها با موفقیت همراه بوده است

هم در سفری که به قشم داشتند به بنده فرمودند که اینجا باید برنامه داشته باشید، باید توان و وقت بگذارید، باید کار را با اصول انجام بدهید. ما هم تلاش کردیم تا با در اولویت قرار دادن منویات ایشان، در همین چارچوب پیش برویم.

وی می افزاید: ما در مدیریت بحران در این منطقه موفق عمل کرده ایم. بانگاهی به ۵ سال گذشته می بینیم که به نسبت آن چیزی که در کشور اتفاق می افتد، در قشم خوب کار شده است و حالا شاهد تحقق توسعه متوازن هستیم. در حوزه اشتغال، کمک به اقتصاد کشور، تهیه طرح جامع، همه این ها با موفقیت همراه بوده است. وقتی که من مسئولیت مدیریت عاملی این منطقه را به دست گرفتم، ۳ هزار و ۷۵۰ تخت هتل داشتیم، هتل که نه، بخش بیشترش مهمانسرا و مهانبیرو بود؛ امروز ۸ هزار و ۵۰۰ تخت داریم و تا نوروز ۱۳۹۹ نیز ۱۱ هتل به بهره برداری می رسد که یک هزار و ۱۸۴ تخت به ظرفیت مهمان پذیری قشم می افزاید.

مومنی می گوید: امروز در حوزه شیلات وقتی عملکرد یک ساله تولید میگو را بررسی می کنیم با وجود این که هیچ سابقه ای از این صنعت در جزیره نداشتیم فقط یک سال ونیم است شروع کردیم، افتخار می کنم. تولیدکننده برتر امسال کشور از قشم بوده است و این نشان می دهد ما راه درستی برای مسیر توسعه قشم در پیش گرفته ایم.

رییس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در پایان عنوان می دارد: آرزوی من برای جزیره و مردم این منطقه موفقیت های بیشتری است که با توجه به پیشینه فرهنگی و تاریخی لایق آن هستند. توسعه یکپارچه و بهرهمندی همه مردم جزیره از مزایا و مواهب خدادادی در این منطقه حق همه است و ما به عنوان وسیله ای تلاش می کنیم تا ظرفیت های شایسته قشم را معرفی و کشف کنیم تا همگان از این مواهب برخوردار شوند.

رونق و کاهش کمبودهای جزیره کمک می شود و هم از ظرفیت های کشور استفاده می کنیم.

وی در توضیح بیشتر می افزاید: پیمانکارهای مطرح کشور در این مناقصه شرکت کردند؛ قرار ما برای مشارکت پرداخت ۲۰ درصد نقدینگی و ۸۰ درصد زمین با کاربری مشخص است. یعنی یک توسعه دوجانبه می شود، هم ما به آن اهدافمان و کمبودهایمان می رسیم، هم از این ظرفیت بیرونی استفاده می کنیم. اگر انشاالله این پروژه ها انجام شود در حوزه راه قشم تا ۲۰ سال آینده بی نیاز می شود. توسعه فرودگاه نیز از دیگر خواسته های ما برای ارتقا جزیره است. حدود ۱ میلیارد دلار با توافقات صورت گرفته بین رئیس جمهور ما و کشور چین در دستور کار ریاست محترم مجلس است. ساخت یک شهر فرودگاهی هدف این قرار داده است که اگر ما می خواستیم انجام دهیم حداقل ۳ هزار میلیارد تومان هزینه نیاز داشت. اینها موارد دیگری برای اثبات لزوم ثبات مدیریتی است. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم از رویکرد تعاملی وزارت راه و شهرسازی برای حل مشکلات راه سازی جزیره خبر داده و عنوان می دارد: بحث پل خلیج فارس نیز با توجه به مأموریت و مسئولیت وزارت راه منطبق بر ماده ۶۲ قانون، در حال بررسی است. ما سرمایه گذار و منابع آماده داریم، ما پیشنهادی به وزیر راه کشور داده ایم که قرار است پس از جلب نظر ریاست محترم جمهوری، کار انجام شود. سازمان منطقه آزاد قشم و وزارت راه این آمادگی را دارند که این پروژه را ادامه دهند. ما قول می دهیم که اگر مشکل ماده ۶۲ حل شود، منطقه آزاد قشم ظرف دو سال ونیم پل را برای استفاده مردم کشور ساخته و تحویل دهد.

■ موفقیت منطقه آزاد قشم در مدیریت بحران

انتخاب حمیدرضا مومنی به عنوان رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در پایان سال ۱۳۹۳ و بحبوحه تعطیلات نوروز و اقتصاد بد منطقه، حاکی از اعتقاد به مدیریت قاطع و توانمندی وی در عرصه های بحرانی است.

مومنی در این خصوص می گوید: با توجه به سوابق کاری من، تقریباً مرا به عنوان مدیر بحران می شناسند. شاید یکی از دلایل انتخاب من در این جایگاه، موقعیت و اقتصاد در خطر این منطقه بود. آقای رئیس جمهور

قشم سرزمین فرصت‌های طلایی

بزرگ‌ترین جزیره در جنوبی‌ترین جغرافیای کشور که در تنگه‌ای راهبردی و استراتژیک واقع شده و ظرفیت‌های پید و پنهان بسیاری را در خود دارد.

قشم را دکتر شمس اردکانی به عنوان جزیره‌ای که ظرفیت تبدیل شدن به یک منطقه آزاد دارد معرفی کرد تا بعد از گذشت ۲۲ سال به دستان پرتوان حمیدرضا مومنی توسعه‌ای پایدار را در تمامی بخش‌ها تجربه کند.

برخور داری از ۱۷ میدان هیدروکربنی، قرارگیری در کریدور شمال به جنوب و مسیر تردد هواپیماها و کشتی‌ها در خلیج فارس، اتصال به شبکه سراسری برق، دسترسی به بازارهای داخل و بازارهای کشورهای آسیای میانه و هم‌مرز بودن با کشورهای حاشیه خلیج فارس باعث شده این منطقه به بزرگ‌ترین مرکز ذخیره‌سازی و صادرات محصولات نفت، گاز و پتروشیمی تبدیل شود و به عنوان یکی از قطب‌های انرژی کشور، جایگاه ششمین منطقه عملیاتی شرکت فلات قاره ایران را از آن خود کند.

اختصاص رتبه یک کشور در تولید میگو و در واحد سطح، تولید ماهی خشک و فراآوری دانش بنیان آن به منظور عرضه به بازار خوراک انسانی، پرورش ماهی در قفس و پیش‌سازی به سمت ایجاد زنجیره ارزش در صنایع شیلاتی از دیگر توانمندی‌های جزیره قشم طی ۵ سال گذشته است.

شتاب فزاینده این منطقه آزاد در توسعه صنعت گردشگری با پرداختن به این صنعت به صورت تخصصی با ورود به حوزه‌های ورزش‌های هوایی و دریایی، گردشگری سلامت، طبیعت‌گردی، بومگردی، وارد کردن نام ژئوسایت‌های ۲۵ گانه خود به لیست سازمان بین‌المللی یونسکو، به فعالیت در آوردن ظرفیت‌های بالقوه این منطقه در حوزه گردشگری با ساخت و استانداردهای هتل‌ها، کاشانه‌های مهمان، پرورش راهنمایان گردشگری و فعالان صنایع دستی، احیا میراث فرهنگی و کمک به هنرمندان جزیره در حوزه میراث ناملموس برای اشاعه و پاسداشت آیین‌های بومی و محلی، کمک به گردآوری و ثبت موزه‌های شخصی و... از دیگر تلاش‌های این سازمان برای دستیابی به هدف توسعه پایدار و کمک به اقتصاد جامعه محلی در کنار ارزآوری برای کشور بوده است.

برگزاری دوره‌های توان‌افزایی آموزشی برای دانش‌آموزان با هدف پرورش سرمایه‌های انسانی و پرورش نسلی آشنا با مبانی دانش و فن، استفاده از جامعه محلی در بدنه سازمان و سایر نهادها و به کارگیری نیروهای بومی در صنایع نوپای جزیره بخش دیگری از تأثیرگذاری دوره ۵ ساله مدیریت عاملی حمیدرضا مومنی بوده است.

منطقه آزاد قشم همچنین توانسته با هدف‌گذاری صحیح و هدایت شرکت‌های تابعه به موفقیت‌های چشمگیری دست یابد که از آن جمله می‌توان به افتخارات اداره کل غذا، دارو و استاندارد قشم در داشتن آزمایشگاهی مجهز به تکنولوژی‌های روز نام برد که قشم را به عنوان پایلوت استاندارد حلال در کشور و پایلوت شناسه‌گذاری کالاهای سلامت محور در بین تمامی مناطق

آزاد معرفی کند. همچنین پیشرفت صنایع تولیدی در این منطقه به گونه‌ای بوده که قشم را به عنوان مرکز ساخت و تعمیر کشتی و لنج بین کشورهای حاشیه خلیج فارس معرفی کرده و در ساخت اسکله‌های ثابت، شناور و موج‌شکن رکوردهای نخستین فراوانی را به ثبت رسانده است.

در حال حاضر تنها در بخش صنایع تولیدی، ۱۹۶ شرکت فعال در شهرک‌های صنعتی منطقه آزاد قشم، برای حدود ۵ هزار نیروی شغل ایجاد کرده و با اعتبار آفرینی برای تولید ملی نه تنها به شعار سال جامه عمل پوشانده که با حرکت به سمت صادرات کالاهای تولید شده در این منطقه، بر درآمدهای ارزی کشور نیز افزوده است.

این شرکت‌های تولیدی در ۱۶ رشته شامل؛ مواد غذایی و آشامیدنی، ماشین‌آلات و تجهیزات جابه‌جایی، صنایع فلزی، چوب، بازیافت، منسوجات و... در خدمت تولید کالا برای جزیره و صادرات آن به داخل و خارج کشور هستند.

■ قشم منطقه‌ای پیشرو در توسعه اقتصاد پایدار

در ۵ سال گذشته و منطبق با سیاست‌های حمیدرضا مومنی، رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در راستای بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌های موجود جزیره و توسعه متوازن اقتصادی بین جوامع محلی، شاهد گسترش صنایع مختلف در این منطقه هستیم.

با پیش‌بینی‌های صورت گرفته در منطقه آزاد قشم برای ایجاد زیرساخت و سرمایه‌گذاری بیش از ۱۰ میلیارد دلار در پنج حوزه پالایشگاه، پتروشیمی، نیروگاه، ذخیره‌سازی و سوخت رسانی، قشم به عنوان هاب انرژی ایران معرفی شده است.

موافقت وزارت نفت برای ایجاد ۴ پالایشگاه با خوراک نفت سنگین و فوق سنگین در قشم با رقم سرمایه‌گذاری ۴ هزار میلیارد ریال، نشان از آینده توسعه‌ای جزیره با تمرکز بر این صنعت استراتژیک دارد.

نخستین واحد پالایشگاهی در این حوزه، در سال ۱۳۹۵ عملیات احداث برای تولید ۷۰ هزار بشکه قیر در دو فاز ۳۵ هزار بشکه‌ای آغاز کرده که فاز نخست با سرمایه‌گذاری ۱۹ هزار میلیارد ریالی و پیشرفت فیزیکی ۷۰ درصدی به زودی به بهره‌برداری می‌رسد.

با توجه به صدور مجوز ساخت ۵ مجتمع پتروشیمی در منطقه آزاد قشم توسط وزارت نفت و صنایع پتروشیمی ایران و تصویب تخصیص روزانه ۵۰ میلیون مترمکعب خوراک گاز برای این صنعت، در حال حاضر منطقه آزاد قشم بهترین مکان برای سرمایه‌گذاری و حضور علاقه‌مندان به صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و انرژی است. باره اندازی این ۵ واحد، جزیره خواهد توانست سالانه ۱۰ میلیون تن محصولاتی مانند گاز متان، پروپیلن، متانول و محصولات پایین دستی تولید کند.

فاز نخست واحد ذخیره‌سازی نفت خام و فراورده‌های نفتی با ظرفیت

است. صنعت شیلات یک ظرفیت مهم برای توسعه جزیره وارز آوری است و با توجه به موقعیت استراتژیک قشم، توانسته شرایط مناسبی برای کسب درآمد ارزی تولیدکنندگان محصولات با قابلیت صادرات، فراهم کرده و فرصتی حیاتی برای سرمایه گذاران و تولیدکنندگان این صنعت فراهم آورد.

یکی از زیرساخت های اصلی سرمایه گذاری در یک منطقه، ارتقاء همه جانبه سطوح کمی و کیفی برای به وجود آوردن زمینه های صادرات و تولید محصول است که با توجه به ظرفیت قشم در بر خورداری از بنادر کشتیرانی که ارزان ترین نوع حمل و نقل در عرصه صادرات و واردات محصول به شمار می آید، داشتن خطوط حمل و نقل زمینی و هوایی که لازمه صادرات می باشند، همچنین تمهیداتی که منطقه آزاد قشم برای راه اندازی شهرک شیلاتی و انجام اقدامات پژوهشی در خصوص پرورش بهتر آبزیان به ویژه میگو دارد، می توان آینده صنعت شیلات جزیره را در بخش پرورش میگو بسیار حائز اهمیت تلقی کرد. در حال حاضر یک هزار و ۴۵۴ هکتار از اراضی جزیره به ۱۱ پروژه پرورش میگو اختصاص یافته که از این تعداد، چهار مزرعه با یک هزار و ۹۵۸ میلیارد ریال سرمایه گذاری به بهره برداری رسیده است.

۸۴۹ نیروی بومی در این مزارع مشغول به کار هستند و پیش بینی می شود تا پایان سال ۱۳۹۸، یک هزار و ۵۰۰ تن محصول از جزیره وارد خرچه صادرات کشور گردد. همچنین با به بهره برداری رسیدن ۷ پروژه در دست ساخت، قشم توان تولید ۱۲ هزار تن میگو را به صورت سالانه خواهد داشت که برای صنعت صادرات محصولات دریامحور کشور، ارز آوری بالایی به همراه دارد.

■ تحول صادرات شیلات با تکامل زنجیره ارزش

یکی از فعالیت های اصلی مردم جزیره قشم از دیرباز تاکنون صید و صیادی بوده و به نظر می رسد با توجه به سیاست های کلان کشور در صنعت شیلات و نگاه ویژه سرمایه گذاران داخلی و خارجی به این مقوله در منطقه آزاد قشم، تا چند سال آینده شاهد تحولی اساسی در حوزه شیلاتی این جزیره باشیم. در حالی که میزان تولید میگو در واحد سطح و میانگین کشوری در حدود سه تن در هکتار است، جزیره قشم با ظرفیت برداشت هفت تن میگو در سال به شیوه سنتی، رکورددار این صنعت در کشور بوده و با پیشرفت فزاینده اش در استفاده از روش پرورش میگو به شیوه متراکم و اخیراً به شیوه فوق متراکم، می تواند رکورد برداشت میگو به شیوه صنعتی را نیز به نام خود به ثبت برساند. قشم امسال شاهد رشد ۴۴۵ درصدی سرمایه گذاری در بخش پرورش میگو جزیره بوده و با گسترش پرورش میگو به روش متراکم، به زودی درصد رشد بیشتری را تجربه خواهد کرد. به نظر می رسد جذب سرمایه گذار در بخش تکمیل زنجیره ارزش افزوده شامل تولید لارو، پرورش، فرآوری، بسته بندی و صادرات میگو، می تواند پلی جهت دستیابی به خودکفایی این جزیره در مهم ترین بخش صنایع شیلاتی خود باشد.

۳،۲ میلیون بشکه نفت خام با ظرفیت سرمایه گذاری ۲۱۷ میلیون دلار، آماده بهره برداری می باشد. فاز دوم این طرح با ۶،۴ میلیون بشکه نیز در حال اجراست.

این سایت ذخیره سازی نفت خام و فرآورده های نفتی از طریق خط انتقال به شبکه نفت سراسری کشور متصل می باشد.

اقدامات انجام شده برای ایجاد یک واحد سوخت رسانی به کشتی های عبوری در خلیج فارس با ظرفیت ۵۰ هزار تن و سرمایه گذاری بالغ بر ۴۸۵ میلیارد ریال که در مرحله بهره برداری قرار دارد نیز بخش دیگری از زیرساخت های آماده شده در این منطقه می باشد.

زیرساخت دیگر در دست احداث این منطقه، ساخت یک اسکله نفتی با ظرفیت ۱۴،۵ میلیون تن در سال و ۵۳ میلیون یورو سرمایه گذاری در سایت پالایشگاهی کاوه است که به منظور تأمین واردات خوراک پالایشگاه های قشم و بارگیری فرآورده های نفتی صادراتی در حال اجراست.

همچنین منطقه آزاد قشم در حال بررسی امکان احداث یک سایت سوخت رسانی با ظرفیت ۵۰۰ هزار تن به همراه تمامی طرح های جانبی است.

■ کمک به تولید انرژی پاک در راستای عمل به مسئولیت اجتماعی منطقه آزاد قشم

طرح ایجاد دنیروگاه سیکل ترکیبی با توان تولید هر کدام ۵۰۰ مگاوات برق و ۱۰۰ هزار متر مکعب آب شیرین در روز، بخش دیگری از تلاش های سازمان منطقه آزاد قشم در راستای خودکفایی جزیره در بخش تأمین انرژی است که به بهره برداری رسیده است.

به منظور عمل به تعهدات و مسئولیت های اجتماعی در برابر جامعه و نسل های آینده نیز، سازمان منطقه آزاد قشم در حوزه تولید انرژی پاک از منبع پایان ناپذیر خورشیدی، ضمن راه اندازی واحدی با توان تولید ۱۰ مگاوات برق از انرژی خورشیدی در سال ۱۳۹۶، سه طرح نیروگاه خورشیدی دیگر با توان ۱۰، ۲۰ و ۴۰ مگاوات را در دست اقدام دارد که اجرای آن ها بیانگر تحقق سیاست های سازمان منطقه آزاد قشم در راستای توسعه جزیره برمدار نفت و انرژی است.

■ صنایع شیلاتی قشم پیشران اقتصاد ارز آور کشور

چند سالی است که قشم به عنوان یک منطقه آزاد پیشرو در حوزه فعالیت های شیلاتی بین سرمایه گذاران شناخته شده و متقاضیان زیادی آماده ورود به عرصه تولیدات صادرات محور در این منطقه هستند.

سیاست های حمیدرضا مؤمنی، رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در راستای بهره برداری بهینه از ظرفیت های موجود جزیره و توسعه متوازن اقتصادی بین جوامع محلی با جهت دهی به رونق صنایع فعال، آغازگر رویکردی جدید در فعالیت های صنعتی مرتبط با دریا و آبزیان شده